

УДК 316

Семенова Н. – ст.гр. КТ-42

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Науковий керівник: ст. викладач Сівчук П. І.

Під девіантною (лат. *Deviatio* - відхилення) поведінкою розуміють соціальне явище, виражене в масових формах людської діяльності, що не відповідають офіційно встановленим чи фактично сформованим у даному суспільстві нормам.

Проблема девіантної поведінки вивчається давно, але незважаючи на це в сучасному світі вона не стає менш актуальною. Справа в тому, що девіантна поведінка, як правило, закладається в підлітковому віці, адже протягом цього періоду відбувається своєрідний перехід від дитинства до дорослості, від незрілості до зрілості, який пронизує всі сторони розвитку підлітка. Крім того, загальновідомо, що підлітки у наш час є одним з найменш захищених верств населення. Отже, якщо не займатися виявленням і профілактикою девіантної поведінки у підлітковому віці, то ця проблема не зникне сама по собі.

Тривожним симптомом є зростання числа підлітків з девіантною поведінкою, що проявляється в асоціальних, конфліктних і агресивних вчинках, деструктивних діях, відсутності інтересу до навчання, тощо.

Епоха змін, сучасна соціально-економічна ситуація різко загострили проблеми, пов'язані з корекцією відхилень аномальної поведінки. Зміни, що відбуваються в нашому суспільстві, практично зруйнували раніше існуючі уявлення про норму в поведінці. При відсутності виразних соціальних перспектив це не може не впливати на фізичне і душевне здоров'я підлітків та юнаків. Звичайно, суспільство не може довго залишатися в такому становищі. Девіантна поведінка значної маси населення втілює сьогодні найбільш небезпечні для країни руйнівні тенденції.

У соціальних нормах відображається система суспільних відносин (виробничих, юридичних, управлінських, моральних, ідеологічних), що надають вирішальний вплив на формування особистості.

Тим не менш, соціальні відхилення можуть мати для суспільства різні значення. Позитивні служать засобом прогресивного розвитку системи, підвищення рівня її організованості, подолання застарілих, консервативних чи реакційних стандартів поведінки. Вони носять соціально-творчий характер. Негативні девіації дисфункціональні, дезорганізують систему, їх можна назвати соціальною патологією: злочинність, алкоголізм, наркоманія, проституція, суїцид.

Можна визначити такі групи чинників, що детермінують девіантну поведінку підлітків:

зовнішні умови фізичного середовища, зовнішні соціальні умови, внутрішні спадково-біологічні та конституціональні передумови, внутрішньоособистісні причини і механізми.

До категорії дітей з порушенням поведінки найчастіше відносяться діти, що опинилися поза освітою. На жаль, як і раніше у багатьох випадках освітні заклади намагаються позбавитися від «важких» дітей. Не знижується кількість правопорушень, скоєних неповнолітніми, які не навчаються в освітніх установах і ніде не працюють. Групою ризику є також діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які найбільш схильні до бродяжництва, можуть стати жертвами насильства та злочинів або бути залученими у злочинну діяльність.

В останні роки збільшується число неповнолітніх: учнів загальноосвітніх шкіл (у тому числі які не відвідують школу), вихованців дитячих будинків і шкіл інтернатів, притулків, затриманих органами внутрішніх справ за хуліганство, крадіжки, схильність до токсикоманії, наркоманії та скоєння тяжких адміністративних правопорушень. Причини зростання злочинності серед неповнолітніх багато в чому пов'язані з неблагополуччям у сім'ї, ослабленням виховної функції школи та дитячого будинку, недостатньо ефективною роботою із забезпечення зайнятості підлітків.